

"Un bon catòlic ha de defensar els croats"

Pels croats de Sarajevo la visita del papa és el reconeixement de la resistència catòlica contra l'exèrcit txètnik durant el anys de setge i contra la majoria musulmana que ara, segons el vicari general de la ciutat, Mato Zovkic, ha de respectar els seus drets.

Sarajevo, capital de la majoria musulmana de Bòsnia, ha preparat la visita del papa com un signe més de normalitat després d'una guerra que encara no ha cicatritzat. Per a la minoria catòlica de la ciutat la visita del papa Wojtila és alguna cosa més. Segons Mato Zovkic, vicari general de l'església de Sarajevo, en aquest país la religió significa també identitat ètnica. "La gent no solament va a l'església per pregar, sinó també per nodrir la seva identitat. Igualment fan musulmans i ortodoxos. Com que es confonen interessos religiosos i ètnics, per a ser un bon catòlic, un bon ortodox o un bon musulmà, cal defensar la causa ètnica pròpia".

El 7% catòlic de Sarajevo ha preparat l'arribada del papa durant molts mesos. Estan molt il·lusionats perquè aquesta experiència és, per a ells, "un punt de claror en aquesta fosca postguerra", tot i que tothom n'espera resultats diferents. Un comitè d'intel·lectuals ha preparat el programa de la visita papal per evitar les suspicàcies de les altres comunitats religioses de Bòsnia.

I és que el vicari general de l'església de Sarajevo preveu un futur incert: "En el món musulmà no tenen l'experiència d'una revolució francesa perquè no diferencien entre estat i religió i, per tant, no sabem com pot acabar tot això. Si es creés un estat musulmà, no sabem què passaria. Per molt que diguin que respectaran els nostres drets, només són paraules". Espera que la vinguda del papa i l'encontre d'aquest amb el president del país, Alia Izetbegovic, musulmà, enfortirà la posició dels croats de Bòsnia.

"La convivència entre religions diferents és possible". Actualment hi ha el projecte d'escriure un docu-

ment conjunt entre les religions del país i de crear un centre de cooperació interreligiosa per llimar diferències. Però Mato Zovkic no pot amagar les dificultats d'aquesta cooperació, fins i tot en els nivells més elementals: "el document conjunt, l'hem de redactar en anglès, perquè la llengua és un instrument de política i no ens posem d'acord a l'hora de crear unes definicions comunes ni nosaltres, els croats, ni els bosnians o els serbis".

"En el món musulmà no tenen l'experiència d'una revolució francesa perquè no diferencien entre estat i religió i, per tant, no sabem com pot acabar tot això. Si es creés un estat musulmà, no sabem què passaria."

Els altres catòlics de Sarajevo.

La gran presència d'ONG confessionals durant la guerra ha convertit Sarajevo en un centre de multiculturalitat, fins i tot dintre l'església catòlica. Aquest és el cas de don Renzo Scapolo, de l'associació italiana Sprofondo. Per alguns membres de la cúria catòlica de Sarajevo, don Renzo és un capellà que viu amb els musulmans i que a vegades passa per l'església. Oficialment pertany a la diòcesi de Pàdua, però treballa a Bòsnia des del 1992. És conscient que viu a la frontera de la legalitat eclesial. Per ell, la forma d'ajudar qui ho necessita és organitzar grups d'ajuda mútua d'unes deu persones (musulmans, croats o serbis). Sobre el futur de Bòsnia i, en concret, de Sarajevo, don Renzo és més aviat pessimista perquè sembla que hi hagi un projecte satànic d'àmbit mundial de

destruir aquesta forma de vida, de convivència d'idees, cultura i religió, de fer desaparèixer l'home multiètnic, com si es volgués demostrar que n'és impossible l'existència.

Ni el vicari general de la ciutat ni don Renzo no volen comentar obertament què va significar per als catòlics que el nunci papal deixés Sarajevo durant la guerra per tornar-hi un cop acabat el període més perillós. L'oblit i l'absència tant de part de l'església

Els mitjans catòlics

"Jo vinc el dilluns i el dimecres, llegeixo les notícies que em diuen i la resta de la setmana treballo en una emissora independent". Així es disculpava Sasha, el presentador dels butlletins horaris de VRH Bosna, la principal ràdio croata de Sarajevo, el dia que va silenciar la visita del president bosnià musulmà a Washington i, en canvi, va omplir els informatius amb notícies de Zagreb i de preparatius de la visita del papa: "Jo sóc croat i catòlic, però per mi això només és una feina –ben pagada, això sí". Per a la cap d'informatius de l'emissora es tracta d'alguna cosa més: "si podem servir d'instrument per a difondre la identitat croata a Bòsnia, millor". Aquesta és la missió de tots els mitjans de comunicació del grup Napredak, presidit pel teòleg Franjo Topic, que des dels seus estudis de televisió, la ràdio i un rotatiu diari, fa setmanes que prepara la visita del papa: "És un esdeveniment únic només comparable amb la celebració dels Jocs Olímpics del 1984". A. C.

Mato Zovkic: "Per a ser un bon catòlic, un bon ortodox o un bon musulmà, cal defensar la causa ètnica pròpia."

com de la societat civil durant l'època més crua de la guerra són dues espines que don Renzo té clavades a l'esperit: "El que s'ha vist en aquest Calvari ha estat una mare amb el fill crucificat en què s'ha escapat tot-hom, fins i tot sant Joan Evangelista, amb qui jo comparo el nunci. Però tampoc no s'han vist a Sarajevo els polítics, els sindicats, etc. Crec que si s'hagués organitzat l'absència, no hauria sortit tan bé".

J. J. García Campillo / Antoni Cruañas (Sarajevo)

Llengua i política, cultura i nació Un epistolari valencià durant el franquisme

A. Cucó i S. Cortés (edició)

Llengua i política, cultura i nació són els quatre mots que resten al fons d'un voluminós conjunt de papers privats encreuats durant la dictadura per unes dotzenes de valencians que reflexionaven sobre el seu futur col·lectiu.

Editorial 3i4
"La Unitat", 165

Sobre la nació dels valencians

Joan Francesc Mira

En un país com aquest, la reflexió –i si pot ser l'acord– entre el "ser" i el "no ser", és la condició per a existir com a societat, com a poble responsable del seu propi futur entre els altres pobles.

Editorial 3i4
"La Unitat", 166

Tots els colors del roig

Josep Vicent Marquès

Un interessant testimoni històric dels anys foscos i lluminosos de la generació que va reprendre en la dècada dels seixanta la lluita popular i nacional al País Valencià.

Editorial 3i4
"La Unitat", 167